

TVARUJEME KRAJINU

Ako štúra nenašvať

S Valentínou v ruksaku

NA KUS REČI

VIDEÁ

PARTNERSTVÁ

Hlava vo svete srdce na Slovensku

Podporujeme

... srdce na Slovensku

I don't #masturhate

Podporujú nás

MY

ENG

Vieš ty vôbec, čo je wopss?

English articles

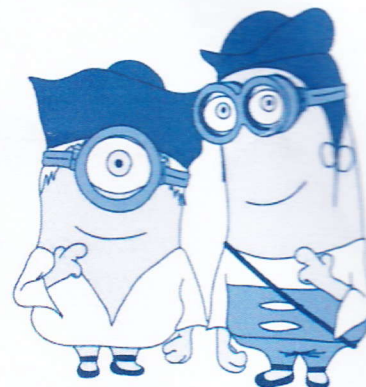
Čo za tvory wopss tvorí?

Kto, kde, s kým a ako.

Folklór nepozná hranice: Slovenským deťom tleskajú až v Číne

(NE) TRADIČNE

Je neskorý večer na konci marca a vstupná hala letiska Milana Rastislava Štefánika v Bratislave je naplnená hustým napätím, aké už dlho nezažila. Rodičia, súrodenci a milovaní nervózne prešľapujú na mieste a vražednými pohľadmi prepaľujú všadeprítomných reportérov televíznych novín. Chcú mať pokoj. Približne o 22:35 má priletieť vládny špeciál s tridsiatimi deťmi na palube. Rodičia sa trasú od nadočkavosti, chcú ich mať už pri sebe. Deti totiž prilietajú z Tuniska, v ktorom len pred pár dňami teroristi zaútočili na...

Ale tohto už bolo v médiách dosť, ba priam príliš. V žiadnom z nich ste sa však o Klnke nedozvedeli nič, čo by vám prezradilo čosi viac. A dokonca ani to, čo robili v Tunisku.

Svetobežníci

Keď v Číne ľudia počujú výkrik „Fľaškový!“ a vidia vysmiate slovenské dievčatá vo farebných krojoch ako tancujú okolo fľašiek so stužkami, asi netušia, čo sa deje. Napriek tomu majú na tvárach úsmev, hlavou kývajú do rezkej a veselej hudby a keď sa dievčatá uklonia, tleskajú ostošest'. Slovenský folklór je neodolateľný. Pozastavili ste sa nad prvou vetou horného odseku? Áno, Klnkári si naozaj zatancovali v Číne. A nielen tam. Predstavili sa i v Kanade, Južnej Kórei, Mexiku, Argentíne, Juhoafrickej republike, Egypte, či Izraeli. Destinácie ako Bosna a Hercegovina, Portugalsko, Taliansko alebo Švédsko sa stali niečím úplne

normálnym. Spolu so zaujímavými domácimi vystúpeniami (okrem iného mala Klnka spoločné vystúpenie s Lúčnicou) to pre mladých tanečníkov znamená fantastické zážitky a pre našu ľudovú kultúru reprezentáciu, aká jej právom patrí.

Nebyť však úsilia a šikovnosti niekoľkých nadšencov, folklórne tance z Detvy, Zemplína, Šariša či Trenčína by spolu s Klnkou šírý svet neuvideli.

Stará Klnka, nová Klnka

V roku 1978 skrsla v hlave Anny Gruskovej, bývalej tanečnice z Lúčnice, zaujímavá myšlienka. Do Karlovej Vsi, kde bývala so svojimi deťmi (tak ako mnohí ďalší, ktorí sa v tom období do „Karlovky“ húfne sťahovali z celého Slovenska), sa rozhodla preniesť folklórneho ducha slovenských tradícií a založiť detský folklórny súbor. Nech sa deti bez pohybu nenudia.

Projekt začal naberať reálne kontúry v momente, keď sa stretla s Vojtechom Suchomerom a Dagmar Kinčekovou, študentmi pedagogiky a choreografie ľudového tanca. Tí sa pre jej nápad nadchli a onedlho už v miestnom Gymnáziu

Ladislava Sáru deti s nadšením nacvičovali choreografie, ktoré šikovne spájali myšlienky, príbehy, pohyb a hudbu.

***“Klnka, Klnka,
daj nám slnka,
ved’ my ti ho dáme,
keď sa poihráme.”***

Rečňovanka zo Slatinských Lazov, podľa ktorej vznikol názov Klnky.

Ako čas plynul, Klnka začala vystupovať po celom Slovensku, deti rástli a odchádzali, a vedenie súboru sa postupne menilo. Súbor sa dostal do neharmonického obdobia a jeho budúcnosť bola nejasná. Až dokým sa vedenia ujala Ingrid Saňková, ktorú jej malí tanečníci nenazvú inak, ako Inka.

Spolu s manželom Petrom Saňkom, ktorý je manažérom súboru, sa im podarilo Klnku opäť dostať na výslnie. Medzitým sa zovretie neprajného režimu uvoľnilo a Slováci sa mohli poobzerať po svete. Klnka v roku 1990 vycestovala s novým programom do Kanady.

Dnes je to už vyše tridsať rokov, čo vedú manželia Saňkovci súbor po svojom. Do Klnky sa každoročne hlásia stovky detí, súbor funguje v Dúbravke a jeho tanečný repertoár sa neustále rozširuje. Z malých tanečníkov sa vďaka neuveriteľnej disciplíne, ktorú Inka na tréningoch zaviedla, stávajú ozajstní malí profesionáli.

Kto niekedy videl každoročné vianočné vystúpenie Klnky v dúbravskom Dome kultúry, na ktorom sa s medzičasom plnoletými tanečníkmi lúčia, vie o čom hovorí.

Slzy má v očiach Inka, dospeláci i celé publikum. V tej chvíli je každému jasné, že Klnka nie je iba detský folklórny súbor, ako vypovedá jej názov. Je oveľa, oveľa viac.

Prečo by som si súbor mala nechať zobrať?

Hráči dychového orchestra miestnej základnej umeleckej školy hrajú tichšie ako obyčajne. Vyzerá to, že siahajú na dno všetkých fyzických i psychických síl, po čelách im tečú kropaje potu. Ani diváci prvým horúčavám neušli a pred betónovými sedačkami uprednostnili šero pod korunami stromov. Pred ich očami ukončuje svoje vystúpenie detský folklórny súbor Klnka.

O „útrapách“ vedúcej detského súboru a o tom, prečo pri tom vydržala tak dlho, sme sa s Inkou zhovárali na malom predstavení v dúbravskom amfiteátri počas horúceho júnového dňa.

Inka mala spolu s manželom naponáhlo. Horúčava dávala zabráť nielen divákovi a malým tanečníkom, ale aj jej. Napriek tomu sa veľmi rada rozrozprávala o jej celoživotnom diele. Na perách mala celý čas spokojný úsmev a v modrých očiach iskru, ktorá Klnku dotiahla tam, kde je.

Inka, ktorá dáva Klinke celé srdce.

Koľko rokov už pôsobíš v Klinke?

Dvadsaťsedem.

Prečo si sa rozhodla byť jej vedúcou?

Tak ja som sa nerozhodla, že budem vedúcou, to v žiadnom prípade! Nikdy som nič také robiť nechcela. Potom však Katka, moja dcéra, začala chodiť do Klnky. Fungovala vtedy pod rôznym vedením a bola tak trochu v rozpade, pretože ju v tom čase opustil vedúci a zakladateľ Vojto Suchomer. Keď mala Kača štyri a ja som bola na materskej, Klnka ma oslovila, aby som išla vypomáhať. A nejako mi to [vedenie] prischlo (smiech).

A vtedy sa Klnka začala meniť. Čo presne sa dialo?

Začali sme, vtedy aj spolu s Mikim [Mikuláš Sivý, choreograf a Inkin brat] budovať novšiu Klnku. Starší Klnkári, ktorí ostali, chceli veľmi dať dokopy nejaký program. My sme sa pripojili, a tak vznikli naše prvé tance.

Čo všetko musíš ako vedúca robiť?

Čo všetko musím robiť? Hm, kde začať. Najprv si musím vychovať deti, aby vedeli valašský, zrážaný tanec a trochu poskočiť... Potom im musím na mieru ušiť variácie tancov, ktoré im sadnú – nie je každá generácia rovnaká a nezvykne sa stávať, že všetci zvládnu všetko. Vo všeobecnosti však bývajú decká šikovné a darí sa nám.

“Všetko, čo teraz tancujeme, je z našej tvorby, máme vlastnú hudbu, vlastné kroje...”

Okrem výchovy a choreografie sa tiež snažím deti obliekať, o čom som sa často radila aj s pani Dášenkou Roháčovou, bývalou krojárkou Lúčnice. Navrhla mi, že deťom môžeme veci aj trochu zjednodušiť, aby sa stíhali prezliekať, niekoľko krojov mi predala. Takpovediac ma do toho „dostala“ a naozaj mi veľmi pomohla. Čiže sa starám aj o kroje, riešim čo ušiť, kde ušiť.

No a, samozrejme, veľakrát ich aj periem a obšívam, lebo keď sa zozbierajú a vidím v akom sú stave... Juj! Robím aj upratovanie v šatni a krojární – to je ako v domácnosti, skrátka všetko od začiatku do konca (úsmev).

Čiže na plný úväzok?

Na totálny. Aj na dva (smiech)!

Okrem toho robíš ešte jednu zaujímavú činnosť – vyberáš do súboru nové deti. Ako a podľa čoho?

Každoročne robíme konkurz a máme to šťastie, že máme veľký záujem a môžeme si vyberať. Dlhé roky to je tak, že na konkurz príde aj 80-90 detí. Ďalšie sa hlásia počas roka. Je to super, ale žiaľ, nemôžeme zobrať všetkých.

Na samotných konkurzoch sa snažím vyberať detičky, u ktorých vidno, že majú rytmus, sluch, vedia sa hýbať... Ale u tých štvor-sedemročných je to ešte nevyspytateľné. Až v tomto veku sa prejaví, či na to majú, a hlavne, či chcú

Predstav si, že by vedenie Klnky niekto „zobral“ za teba hneď zajtra. Čo by ti najviac chýbalo?

No tak ja by som si ju nenechala zobrať, prečo (smiech)? Klnka je naše dieťa, na všetkom v nej je vidieť našu prácu. Všetko, čo teraz tancujeme, je z našej tvorby, máme vlastnú hudbu, vlastné kroje, ktoré nám rodičia pomohli získať... Takže Klnku si určite zobrať nenechám.

Na vašich vystúpeniach vidíme folklór z každého kúta Slovenska, ale z reproduktorov občas zaznie aj iná, než naša hudba.

Áno, robiť len slovenské tance nám potom bolo trochu málo, a keďže veľa cestujeme po celom svete, o inšpiráciu nie je núdza. Tam máme pred očami rôzne obdivuhodné kultúry, ktoré pre oživenie prenášame do našich tancov – veľmi sa nám napríklad páčili írske či balkánske tance. Prirodzene, keď ideme do zahraničia a reprezentujeme Slovensko, tancujeme len tie naše.

Prenášajú sa naše ľudové tance i opačným smerom?

Áno, občas sa od nás niečo naučia, ale ktovie, či to potom aj používajú.

**Ako je možné, že si to s toľkými deťmi dokázala vydržať dvadsaťsedem rokov?
Na každom tréningu ich máš desiatky.**

Ako sa to dá vydržať? Veru, niekedy má človek chuť s tým skončiť. Keď treba prosieť, aby šli decká na vystúpenia, meniť kvôli tomu tance... Niektoré veci ma vedľa sklamať, ale deti vedľa dávať veľa energie naspäť. Keď vidíte tých päť-šestročných drobcov, ako sa snažia a prepletajú nožičkami, je to naozaj rozkošné.

Vychádzame spolu a sme ako rodina, veď niektorí ostanú aj šesťnásť rokov, a aj tak

nechcú odísť. Potom ich už tlačia vek i školské a pracovné povinnosti, ale potom sa radi stretávajú. Väčšina z nich fandia, pomáhajú a hovoria, že roky v Klnke boli nezabudnuteľné a v partiách sa aj naďalej stretávajú.

So súborom ste precestovali kus sveta. Zvyknú Vás usporiadatelia festivalov pozývať sami?

Áno, ponúk je naozaj veľa, ale snažíme sa chodiť len na také festivaly, ktoré máme overené – či už sme tam raz boli alebo sme sa niekde stretli s organizátormi. Pozvania musíme naozaj triediť, už nám dokonca prišlo aj falošné. Pri výbere sa snažíme byť opatrní, ale naše zahraničné výpravy máme veľmi radi a tešíme sa z toho, že máme takú možnosť.

Rovnako radi chodíme po Slovensku a bolo by skvelé, keby sme mohli doma vystupovať viac, ale je to časovo i finančne veľmi náročné. V piatok ideme do Prešova a samotná cesta nás vyjde na 1300 eur, a to nie je sranda, ak si to hradíte sami.

Inka a hrdé tanečnice z Klnky.

Na záver by som sa opýtal vás oboch. Aký moment s Klnkou vám utkvel v pamäti?

Peťo: Pochopiteľne, tu sa nedá hovoriť o jedinom momente. Tých je naozaj veľa...

Inka: Pre mňa je vždy veľmi príjemné a zároveň smutné, keď sa [na každoročných vianočných vystúpeniach v DK Dúbravka, pozn. red.] lúči generácia. Keď majú štvorročné deti zrazu osemnásť, tak sa sama seba pýtam: „To akože naozaj?“ Sú to decká, ktoré s nami vyrástli, ktoré vedia, ako súbor funguje, sú po ruke, keď ich potrebujem, a zrazu musia odísť? Ale príde vysoká škola a iné povinnosti, ktoré už nepustia. Samozrejme, ja by som si ich najradšej nechala sama pre seba, ale zatiaľ sa mi to nedarí (smiech).

Peto: Najkrajšie je to, že Klnka stále funguje a šťastní sme v nej my a aj deti.

Inka: Presne tak. Dnes nie je veľký problém urobiť „boom“, ale udržať si rovnakú úroveň a kvalitu, aj keď sa menia generácie. A z toho potom plynie ďalšia výhoda, že keď stretnete „vaše“ deti, z ktorých sú už normálni dospeláci a hodia sa vám okolo krku, vybozkávajú vás...

Peto: ...alebo vám donesú vlastné deti. To je naozaj malý zázrak.

Rozhovor je hotový a Peto môže Inku zobrať za ruku a uháňať za povinnosťami. Ona sa nás už len stihne cez plece opýtať, kedy si budú môcť rozhovor prečítať. Ako sa takáto kontinuita dá dosiahnuť, sme sa síce opýtať nestihli, ale odpoveď je zrejmalá. Pretože je jedno, či ide o detský folklórny súbor, hudbu, varenie alebo prácu na záhrade. Ak to, čo robíme, robíme poctivo a s láskou, funguje všetko tak, ako má.

Inka, Peto, ďakujeme za rozhovor a za všetko, čo pre náš folklór robíte!

Foto zdroj: Detský folklórny súbor Klnka (archív)

5.00/5 hlasovani: 5

KATEGÓRIA (NE)TRADIČNE REČOVANKY

3

1

158

0

162

ZDIEĽANIA